

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA**

z dnia 29 października 2003 r.

**W SPRAWIE WYKAZU DZIEDZIN PIEŁĘGNIARSTWA ORAZ
DZIEDZIN MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE W OCHRONIE
ZDROWIA, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA
SPECJALIZACJA I KURSY KWALIFIKACYJNE, ORAZ
RAMOWYCH PROGRAMÓW SPECJALIZACJI DLA
PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH**

(Dz. U. Nr 197, poz. 1922)

- Wyciąg -

ZAŁĄCZNIK Nr 13

**RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO
SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PIEŁĘGNIARSTWA
ANESTEZJOLOGICZNEGO I INTENSYWNEJ OPIEKI DLA
PIEŁĘGNIAREK**

I. Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki do prowadzenia, koordynowania, nadzorowania, pielęgnowania chorych znieczulanych i w stanie zagrożenia życia, zgodnie z najnowocześniejszymi metodami i technikami działań pielęgniarzkich, oraz uzyskanie tytułu specjalisty.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 1.150 godzin dydaktycznych.
2. Liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.
3. Liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 820 godzin, w tym w części teoretycznej 225 godzin, w części praktycznej 595 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

1. Współpracować z zespołem terapeutycznym w anestezjologii i intensywnej opiece oraz pomocy doraźnej.
2. Posługiwać się sprzętem i aparaturą do celów diagnostycznych, terapeutycznych, pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych.
3. Postępować zgodnie z wymogami sanitarno-epidemiologicznymi oraz nadzorować ich przestrzeganie przez zespół terapeutyczny oddziału anestezjologii i intensywnej terapii oraz pomocy doraźnej.
4. Ocenić stan pacjenta i jego sytuację psychospołeczną, wykorzystując możliwe źródła informacji, skale szacunkowe oraz sposoby kontaktu z pacjentem i jego rodziną.
5. Wykonać intubację dotchawiczą w sytuacjach nagłych.
6. Stosować przyjęte schematy postępowania w wypadkach komunikacyjnych i katastrofach masowych.
7. Prowadzić i nadzorować proces pielęgnowania, doradzać środki i metody postępowania pielęgnacyjnego u chorego leczonego na oddziale intensywnej opieki.
8. Monitorować chorego.
9. Wspierać chorego i jego rodzinę w chorobie i niepełnosprawności.
10. Współuczestniczyć w rehabilitacji pacjenta leczonego na oddziale intensywnej terapii.
11. Dobierać indywidualnie i stosować właściwe techniki kontaktu terapeutycznego z pacjentem.
12. Współuczestniczyć w opracowywaniu i wdrażać przyjęte standardy opieki pielęgniarstwa w anestezjologii i intensywnej opiece do działalności praktycznej.
13. Przygotować chorego i wykonać znieczulenie ogólne w trybie planowanym pod kierunkiem anestezjologa i uczestniczyć we wszystkich typach znieczuleń poszczególnych specjalności zabiegowych.
14. Określić zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarstwa na oddziale.
15. Określić czynniki wpływające na jakość pracy pielęgniarki w anestezjologii i intensywnej opiece.
16. Uczestniczyć w kształceniu przed- i podyplomowym pielęgniarek i położnych, współuczestniczyć w badaniach naukowych i upowszechniać ich wyniki dla rozwoju pielęgniarstwa.

IV. Plan nauczania

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Anestezjologicznego i Intensywnej Opieki dla Pielęgniarek

Lp.	MODUŁ	Teoria - liczba godzin	STAŻ		Łączna liczba godzin
			placówka	liczba godzin	
I	Anestezjologia i pielęgniarstwo anestezjologiczne	105	Blok operacyjny na oddziale chirurgii dorosłych	35	385
			Blok operacyjny na oddziale pediatrycznym	35	
			Blok operacyjny na oddziale ortopedii	35	
			Blok operacyjny na oddziale laryngologii i chirurgii szczękowej	35	
			Blok operacyjny na oddziale okulistycznym	35	
			Blok operacyjny na oddziale ginekologii i położnictwa	35	
			Blok operacyjny na oddziale kardiochirurgii	35	
			Ambulatorium (chirurgia jednego dnia)	35	

II	Intensywna terapia i pielęgniarstwo	105	Oddział intensywnej opieki dorosłych	105	385
	w intensywnej terapii		Oddział intensywnej opieki dzieci	105	
			Oddział dializ otrzewnowych	35	
			Oddział hemodializ	35	
III	Ratownictwo medyczne	15	Oddział pomocy doraźnej lub Jednostka ratownictwa medycznego	35	50
Łączna liczba godzin		225		595	820

V. Program nauczania

MODUŁ I. ANESTEZJOLOGIA I PIELĘGNIARSTWO ANESTEZJOLOGICZNE

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do sprawowania profesjonalnej opieki nad chorym znieczulonym zgodnie z najnowocześniejszą wiedzą anestezjologiczną.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) stosować standardy praktyki pielęgniarstwa w anestezjologii;
- 2) intubować chorego w stanach nagłych;
- 3) przedstawić współczesne poglądy na wieloaspektowe przygotowanie pacjenta do znieczulenia;
- 4) scharakteryzować techniki znieczulenia (hemodylucja, hypotermia i inne);

- 5) omówić zasady pracy zespołu interdyscyplinarnego w anestezjologii;
- 6) różnicować leki stosowane we wszystkich etapach i rodzajach znieczuleń (dawki, stężenie, powikłania, sposób postępowania);
- 7) omówić powikłania znieczuleń ogólnych i regionalnych;
- 8) scharakteryzować sprzęt i aparaturę stosowaną do wszystkich rodzajów znieczuleń w różnych kategoriach wiekowych;
- 9) różnicować znieczulenie w zależności od rodzaju schorzenia, wieku i stanu pacjenta;
- 10) współuczestniczyć we wszystkich typach znieczuleń w zależności od wieku pacjenta i rodzaju zabiegu;
- 11) ocenić u pacjenta poziom ryzyka przy znieczuleniu;
- 12) przygotować pacjenta do każdego rodzaju znieczulenia;
- 13) stosować techniki psychoterapii podtrzymującej wobec pacjenta znieczulanego;
- 14) zapewnić bezpieczeństwo pacjentowi od momentu przyjęcia na blok operacyjny do chwili przekazania na oddział specjalistyczny;
- 15) ocenić głębokość znieczulenia i zwiotczenia;
- 16) wykonywać kaniulację naczyń;
- 17) wykonywać defibrylację;
- 18) mierzyć ciśnienie tętnicze krwi na kończynach dolnych;
- 19) kontrolować śródoperacyjne położenie rurki dotchawiczej za pomocą stetoskopu umieszczonego w pozycji przedsercowej;
- 20) zapobiegać wzrostowi ciśnienia śródgałkowego;
- 21) rozpoznać i zapobiegać powikłaniom mogącym wystąpić w trakcie i po znieczuleniu;
- 22) rozpoznać stan zagrożenia życia w trakcie znieczulenia i podjąć stosowne działania;
- 23) postępować zgodnie z przyjętymi standardami przy powikłaniach związanych z cięciem cesarskim (atonia macicy, zator wodami płodowymi, zespół wykrzepiania);
- 24) zastosować techniki specjalne podczas operacji w krążeniu pozaustrojowym (hemodylucji, hypotermii, hypotensji kontrolowanej, hemofiltracji i innych);
- 25) zastosować procedury anestezjologiczne wobec dawców i biorców organów;
- 26) kontrolować pomiary standardowe i specyficzne, takie jak: pomiar ciśnienia tętniczego metodą krwawą, pomiar ciśnienia śródczaszkowego, bilans płynu mózgowo-rdzeniowego, pomiar ciśnienia parcjalnego dwutlenku węgla (CO₂);
- 27) pielęgnować chorego po zabiegu operacyjnym i znieczuleniu;

28) przedstawić rolę i zadania pielęgniarki w chirurgii jednego dnia.

3. Treści nauczania:

- 1) standardy znieczulenia i praktyki pielęgniarskiej w anestezjologii;
- 2) zadania pielęgniarki anestezjologicznej w zespole terapeutycznym;
- 3) udział pielęgniarki we wszystkich etapach znieczulenia:
 - a) psychoterapia podtrzymująca,
 - b) zapewnienie pacjentowi bezpieczeństwa,
 - c) ocena głębokości znieczulenia i zwiótczenia,
 - d) ochrona śluzówek;
- 4) sprzęt i nowoczesna aparatura stosowana w pracy pielęgniarek anestezjologicznych;
- 5) monitorowanie i diagnostyka chorego w anestezjologii;
- 6) postępowanie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia w trakcie zabiegu operacyjnego;
- 7) znieczulenie - rodzaje, wprowadzenie do znieczulenia, przebieg, powikłania:
 - a) specyfika znieczulenia do zabiegów neurochirurgicznych,
 - b) specyfika znieczulenia do zabiegów kardiochirurgicznych,
 - c) specyfika znieczulenia do zabiegów ginekologicznych i położniczych,
 - d) specyfika znieczulenia do zabiegów ortopedycznych,
 - e) specyfika znieczulenia do zabiegów okulistycznych,
 - f) specyfika znieczulenia do zabiegów laryngologicznych i chirurgii twarzowo-szczękowej,
 - g) specyfika znieczulenia do zabiegów w trybie nagłym,
 - h) specyfika znieczulenia do zabiegów transplantologicznych i replantacji;
- 8) opieka nad pacjentem po operacji i znieczuleniu na bloku operacyjnym;
- 9) rola i zadania pielęgniarki w chirurgii jednego dnia.

MODUŁ II. INTENSYWNA TERAPIA I PIEŁĘGNIARSTWO W INTENSYWNEJ TERAPII

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do sprawowania samodzielnej, profesjonalnej opieki nad chorym leczonym na oddziale intensywnej opieki.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) rozpoznać ostrą niewydolność oddechową;
- 2) stosować bezpieczną tlenoterapię;
- 3) określić wskazania do intubacji, tracheotomii oraz ich powikłania;
- 4) asystować przy intubacji i tracheotomii;
- 5) zaintubować pacjenta w sytuacjach nagłych;
- 6) pielęgnować chorego z rurką intubacyjną lub tracheostomijną;
- 7) scharakteryzować wskazania do zastosowania respiratora;
- 8) rozpoznać i postępować w sytuacji zaburzeń pracy respiratora;
- 9) wymienić ogólne zasady profilaktyki, rozpoznawania i leczenia zespołu ostrej niewydolności oddechowej;
- 10) przygotować chorego do ekstubacji;
- 11) dokonać badania fizykalnego i ocenić stan pacjenta na potrzeby diagnozy pielęgniarskiej;
- 12) ocenić wydolność oddechową metodą spirometrii;
- 13) pielęgnować chorego z drenażem klatki piersiowej;
- 14) ocenić stan świadomości chorego z wykorzystaniem metod oceny (skal, schematów);
- 15) pielęgnować chorego nieprzytomnego;
- 16) omówić specyfikę opieki nad dzieckiem leczonym na oddziale intensywnej opieki;
- 17) zapobiegać zapaleniu płuc, odleżynom, odparzeniom, zniekształceniom w stawach, chorobie zakrzepowo-zatorowej u chorych unieruchomionych, z ograniczoną aktywnością ruchową i nieprzytomnych;
- 18) zróżnicować objawy wstrząsu w zależności od rodzaju;
- 19) przygotować chorego i asystować lekarzowi przy zakładaniu wkłucia centralnego;
- 20) wykonać pomiar ciśnienia tętniczego metodą krwawą;
- 21) oznaczyć ośrodkowe ciśnienie żyłne;
- 22) ocenić gospodarkę wodno-elektrolitową;
- 23) rozpoznać objawy kliniczne odwodnienia i przewodnienia;
- 24) ocenić stopień przewodnienia pacjenta z ostrą niewydolnością nerek;

- 25) pielęgnować dostęp naczyniowy (cewnik Shaldona), usuwać cewnik Shaldona, asystować przy założeniu;
- 26) przygotować pacjenta, sprzęt do prowadzenia zabiegów różnymi technikami dializacyjnymi;
- 27) prowadzić i modyfikować parametry różnych technik dializacyjnych;
- 28) ustalić indywidualny plan opieki dla pacjenta z ostrą niewydolnością nerek;
- 29) rozpoznać stany nagłe i zagrażające życiu, reagować adekwatnie do sytuacji w trakcie różnych technik dializacyjnych;
- 30) zapobiegać zaburzeniom równowagi kwasowo-zasadowej;
- 31) wykonać badanie elektrokardiograficzne serca i rozpoznać zaburzenia zagrażające życiu pacjenta;
- 32) asystować przy zakładaniu stymulatorów;
- 33) rozpoznać objawy poprzetoczeniowe i podjąć działania w przypadku ich wystąpienia;
- 34) obsługiwać linię infuzyjną i pompy infuzyjne;
- 35) oznaczyć glikemię za pomocą glukometru;
- 36) omówić przyczyny ostrych zatruc, powikłania i metody detoksykacji;
- 37) scharakteryzować przyczyny ostrej niewydolności nerek, diagnostykę i terapię;
- 38) scharakteryzować aspekty kliniczne, prawne i etyczne pobierania narządów do przeszczepów;
- 39) scharakteryzować procedurę oceny śmierci pnia mózgu i przepisy prawne związane z tym zagadnieniem;
- 40) określić specyfikę opieki pielęgniarskiej nad dawcą i biorcą narządów;
- 41) dobrać metody psychoterapii podtrzymującej w stosunku do pacjenta i jego rodziny;
- 42) współuczestniczyć w prowadzeniu hemodializy, hemofiltracji, dializy otrzewnowej;
- 43) pielęgnować chorego oparzonego;
- 44) prowadzić usprawnianie ruchowe chorego (siadanie, pionizacja);
- 45) wykonać ćwiczenia usprawniające czynne i bierne;
- 46) współuczestniczyć w rehabilitacji chorego;
- 47) rozpoznać zapotrzebowanie na wsparcie u pacjenta i osób dla niego znaczących.

3. Treści nauczania:

- 1) opieka nad chorym z niewydolnością oddechową:
 - a) zespół ostrej niewydolności oddechowej (ARDS) - przyczyny, objawy, rozpoznanie, leczenie,
 - b) tlenoterapia - rodzaje, wskazania, powikłania, pielęgnowanie chorego leczonego tlenem,
 - c) intubacja lub tracheotomia - wskazania, powikłania, rodzaje rurek,
 - d) pielęgnowanie chorego z rurką intubacyjną lub tracheotomijną,
 - e) wentylacja mechaniczna - metody, rodzaje, wskazania do sztucznej wentylacji, ocena skuteczności,
 - f) pielęgnowanie chorego sztucznie wentylowanego,
 - g) zasady odzwyczajania pacjentów od wentylacji mechanicznej;
- 2) opieka nad chorym z niewydolnością krążenia i nagłym zatrzymaniem krążenia:
 - a) przyczyny, podział i leczenie ostrej niewydolności krążenia,
 - b) wstrząs kardiogeny - patogeneza, objawy i przebieg, rozpoznanie i różnicowanie,
 - c) kliniczna ocena wstrząsu, leki stosowane we wstrząsie kardiogenym, zasady leczenia,
 - d) pielęgnowanie chorego we wstrząsie kardiogenym,
 - e) obrzęk płuc - patofizjologia, przyczyny, rozpoznanie, leczenie,
 - f) nagła śmierć sercowa - definicja, patofizjologia, pozawieńcowe przyczyny nagłej śmierci sercowej,
 - g) postępowanie w nagłej śmierci sercowej, zapobieganie nagłej śmierci sercowej,
 - h) krążenie wspomagane i zaburzenia rytmu,
 - i) metody wspomagania krążenia (by-pass przy otwartej klatce piersiowej, balonowanie),
 - j) pielęgnowanie chorego po zabiegach wspomaganego krążenia,
 - k) opieka nad chorym z zaburzeniem rytmu serca - rozpoznawanie, leczenie farmakologiczne, defibrylacja i kardiowersja,
 - l) stymulacja - techniki zabiegu, pielęgnowanie chorego z wszczepionym stymulatorem;
- 3) opieka nad chorym we wstrząsie - obraz kliniczny i rozpoznanie wstrząsu:
 - a) rodzaje wstrząsu (hipowolemiczny, septyczny, anafilaktyczny),
 - b) leczenie wstrząsu,

- c) przetaczanie płynów, krwi i środków krwiopochodnych - zasady przetoczenia, rodzaje preparatów, powikłania poprzetoczeniowe,
- d) pielęgnowanie chorego we wstrząsie;
- 4) zaburzenia równowagi wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej:
 - a) podział i skład płynów ustrojowych,
 - b) zespoły zaburzeń wodno-elektrolitowych i zasady ich leczenia,
 - c) odwodnienie - rozpoznanie, postępowanie,
 - d) zespoły zaburzeń przemiany sodowej i potasowej, bilans wodny,
 - e) kliniczne zespoły zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej - kwasica oddechowa i metaboliczna, zasadowica oddechowa i metaboliczna,
 - f) pielęgnowanie chorego z zaburzeniem gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej;
- 5) opieka nad chorym z ostrą niewydolnością nerek:
 - a) przyczyny i klasyfikacja ostrej niewydolności nerek,
 - b) zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej u pacjenta z ostrą niewydolnością nerek,
 - c) dostęp naczyniowy u pacjenta dializowanego ze wskazań ostrych - założenie cewnika Shaldona (przygotowanie pacjenta, zestawu), pielęgnacja cewnika (utrzymanie drożności, zapobieganie zakażeniom, zmiana opatrunku), usunięcie cewnika (technika i powikłania),
 - d) zastosowanie różnych technik dializacyjnych w leczeniu ostrej niewydolności nerek (specyfika, wskazania, odrębności i podobieństwa) - hemodializa, hemoperfuzja, hemofiltracja, plazmafereza,
 - e) zasady podawania antykoagulantów w trakcie różnych technik dializacyjnych,
 - f) podobieństwa i różnice zabiegów hemodializy ze wskazań ostrych i przewlekłych,
 - g) ostre powikłania dializy (zator powietrzny, zespół pierwszego użycia, hemoliza, hipokaliemia, hipotonia dializacyjna),
 - h) rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym różnymi technikami dializacyjnymi;
- 6) opieka nad chorym nieprzytomnym:
 - a) przyczyny zaburzenia świadomości - ocena, postępowanie,
 - b) pielęgnowanie chorego nieprzytomnego - zapewnienie drożności dróg oddechowych, zapobieganie powikłaniom

- (odleżyny, odparzenia, choroba zakrzepowo-zatorowa, przykurcze, zniekształcenia w stawach),
c) odżywianie,
d) komunikowanie;
- 7) specyfika intensywnej opieki pielęgniarskiej na oddziale dziecięcym:
a) podstawy anatomiczno-fizjologiczne zagrożeń życia u dzieci,
b) przyczyny stanu zagrożenia życia u dzieci z chorobą układu oddechowego, krążenia, nerwowego oraz w zatruciach,
c) stany zagrożenia życia w okresie noworodkowym i niemowlęcym,
d) wyposażenie w sprzęt i aparaturę monitorującą dziecko;
- 8) opieka nad chorym w intensywnej terapii chirurgicznej:
a) stany zagrożenia życia w chirurgii,
b) opieka nad chorym z uszkodzeniami wielonarządowymi,
c) opieka nad chorym po zabiegach operacyjnych na sercu, naczyniach krwionośnych i płucach leczonych na oddziale intensywnej opieki,
d) opieka nad chorym oparżonym;
- 9) procedura stwierdzania śmierci pnia mózgu w świetle przepisów prawa;
- 10) wybrane zagadnienia z transplantologii:
a) podstawy prawne transplantologii w Polsce,
b) rodzaje przeszczepów,
c) przygotowanie dawcy i biorcy do przeszczepu narządu,
d) opieka nad chorym po przeszczepie serca, nerek i wątroby,
e) problemy psychospołeczne chorych po przeszczepie narządu;
- 11) rehabilitacja chorych na oddziale intensywnej opieki:
a) cele i zadania rehabilitacji, etapy rehabilitacji,
b) zasady rehabilitacji oddechowej (efektywne oddychanie, oklepywanie, rozprężanie płuc),
c) ćwiczenia usprawniające - czynne, bierne, ogólnokondycyjne,
d) podstawy rehabilitacji psychicznej i społecznej;
- 12) badanie elektrokardiograficzne serca i interpretacja zapisu pod kątem stanów zagrożenia życia¹⁾.

¹⁾ Przy realizacji punktu 12 uczestnicy zobowiązani są do ukończenia kursu specjalistycznego "Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego". Ramowy program kursu opracowany został przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

MODUŁ III. RATOWNICTWO MEDYCZNE

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do aktywnego udziału lub koordynowania pracy w zintegrowanym systemie ratownictwa medycznego.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) omówić strukturę organizacyjną ratownictwa, sposoby powiadamiania, zakres kompetencji w zespole zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego;
- 2) scharakteryzować sprzęt i aparaturę stosowaną w ratownictwie;
- 3) zróżnicować wyposażenie karetki reanimacyjnej (R) i karetki noworodkowej (N);
- 4) różnicować stany bezpośredniego zagrożenia życia;
- 5) omówić wskazania i przeciwwskazania do prowadzenia resuscytacji;
- 6) scharakteryzować procedury dotyczące stwierdzenia zgonu i śmierci pnia mózgu;
- 7) stosować schematy postępowania w wypadkach komunikacyjnych i katastrofach oraz środki łączności;
- 8) interpretować zagadnienia prawne dotyczące ochrony zdrowia, życia i zasady kodeksu etyki zawodowej;
- 9) przygotować i posługiwać się sprzętem stosowanym w ratownictwie medycznym;
- 10) posługiwać się sprzętem radiowo-komunikacyjnym;
- 11) komunikować się z poszkodowanym, rodziną i personelem w systemie ratownictwa;
- 12) zabezpieczyć poszkodowanego w miejscu wypadku i w czasie transportu;
- 13) stosować i nadzorować przestrzeganie zasad aseptyki i antyseptyki w warunkach doraźnej pomocy;
- 14) prowadzić i nadzorować dokumentację obowiązującą w pomocy doraźnej;
- 15) organizować i prowadzić szkolenia z zakresu ratownictwa dla pracowników medycznych.

3. Treści nauczania:

- 1) zintegrowany system ratownictwa medycznego - organizacja łączności i powiadamiania;
- 2) sprzęt i aparatura stosowana w ratownictwie medycznym:
 - a) wyposażenie karetki reanimacyjnej (R) i noworodkowej (N),
 - b) zestaw reanimacyjny;
- 3) schematy postępowania w wypadkach komunikacyjnych i katastrofach masowych:
 - a) zasady kierowania akcją ratunkową,
 - b) ocena stanu ofiar zdarzenia,
 - c) priorytety w udzielaniu pomocy ofiarom zdarzenia,
 - d) zasady układania, przenoszenia i transportu poszkodowanych;
- 4) postępowanie przedszpitalne w stanach: nagłego zatrzymania krążenia, wstrząsu, zaburzeń rytmu i przewodnictwa, zawału serca, zatrucia, drgawek, śpiączki, oparzenia, hipotermii, utonięcia, urazu wielonarządowego, porodu ulicznego, zagrożenia życia noworodka;
- 5) rola pielęgniarki w zintegrowanym systemie ratownictwa medycznego:
 - a) komunikowanie się w kontekście medycyny ratowniczej,
 - b) sposoby komunikowania się z osobami uczestniczącymi w sytuacjach zagrażających życiu osób bliskich,
 - c) komunikowanie się z osobami poszkodowanymi;
- 6) specyfika działań ratowniczych u dzieci:
 - a) najczęstsze przyczyny stanów nagłych u dzieci,
 - b) dobór sprzętu i aparatury;
- 7) ochrona zespołu ratowniczego i uczestników zdarzenia przed zakażeniem.

VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej

1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:

- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów.

2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie będącej przedmiotem

specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:

- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa, magistra położnictwa;
- 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki lub w dziedzinie pokrewnej;
- 3) posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny odpowiadającą dziedzinie pielęgniarstwa będącej przedmiotem specjalizacji;
- 4) posiadają ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.